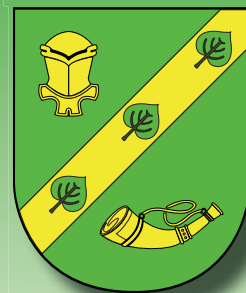

OBECNÍ ČTVRTLETNÍK ŘITKA

ZIMA
2022

„Trochu
nasněžilo,
a zima to
pomalu
balí.“

KOMWAG®

Komwag, podnik čistoty a údržby města, a.s.

Odpady

svoz
likvidace
odpadkové koše
zanáška popelnic

KONTEJNERY:

- od 3–30 m³
- všechny druhy odpadu

Čištění

chodníků a ulic
strojní čištění
ruční metení
odstraňování graffiti
zimní údržba
posypový materiál

Zeleň

zahradnické práce
sekání trávy
údržba mobiliáře
ostatní komunální služby

Komwag, podnik čistoty a údržby města, a.s.

Perucká 2542/10, 120 00 Praha 2 • komwag@komwag.cz • www.komwag.cz

tel. Praha: 236 040 000 • tel. Mníšek pod Brdy: 737 242 200

Volejte zdarma: 800 566 924

KÁMEN
ZBRASLAV

BETONÁRNA KYTÍN

**Dodávky čerstvého betonu včetně dopravy
a uložení čerpadlem**

Chouzavá 206, 252 10 Voznice (8 km od Dobříše)

- Expedice 602 727 028
- Dispečink 602 364 639
- obchod@kamenzbraslav.cz

**Otevírací doba:
Po-Pá 7:00-15:30**

MILÍ ČTENÁŘI

Protože – a v to pevně doufejme – pandemická lapálie je na svém definitivním ústupu, jisté nejistoty stále krouží kolem nás. Ale řekněme si spolu se S. Garczynskim, že „přesvědčení není výsledkem logického zvážení... ale jeho výhodou je, že nás přivede tam, kam jsme chtěli.“

VAŠE REDAKCE

Ještě, že k nám čas od času přijde někdo na návštěvu,“ zaševelil kdysi dávno nad půllitrem kamarád – věhlasný kumštýř, „jinak bysme si doma za celej rok snad ani neuklidili. Ale nesmí to bejt moc často“, přidal. Připomnělo mi to jiného, vpravdě světového malíře subtilních kontur, postav jakoby z jiného světa, půvabných předmětů, které jsou jen v našich představách – Vladimíra Komárka. U něho na vrátkách, když jsme za ním s redakčním kolegou-fotografem přijeli na reportáž, vedle popisného čísla visela cedulka: JEN KRÁTKÁ NÁVŠTĚVA POTĚŠÍ. Mistr holt nechtěl být rušen ve své práci víc, než se sluší, byl umělecký workoholik.

Malovat věru neumím, ještě tak kolečko nebo kosočtverec, ale s návštěvami jsem na tom stejně, a to ve smyslu: ať si zůstanou, kde jsou, já k nim taky nelez. Ještě by mi tak – jak to onehdy, když jsem byl čerstvě rozvedený, udělala do té doby fajn kamarádka, mohli třeba zopakovat to, co předvedla: jeden z nejstupidnějších, ryze buranských kousků, když prstem přejela po sekretáři za účelem měření vrstvy prachu. Na dokonání díla zkázy, v touze mě ztrapnit štitivě poukázala na nevyglančený knoflík u sporáku.

Bohapusté a samoučelné šůrování, jakési „naklizeno bez tváře, která by nějak lidsky přiblížila majitele usedlosti“, mně bylo a je vyloženě odporné. Zažil jsem totiž rodinu, kde čtyřicet let nepřečetli jedinou knížku, poněvadž by ji – rozečtenou na nočním stolku – pokládali za „bordel“. A já si stejně myslím, že ani žádnou neměli.

A není to tak dlouho, co se jedna známá přiznala, že „raděj třikrát za sebou umeje všechna okna v baráku, než by zasela dva řádky ředkviček, který miluje, ale nekoupí, protože jsou teď strašně drahý“.

Ale pojďme zpátky k návštěvám – zatímco mnozí si na ně zhusta nejen potrpí, ze svých sídel si udělali výstaviště s několika prohlídkovými okruhy a chlubí se

a chlubí. Návštěvy příbuzných, známých, neznámých i těch, kterým je jejich okázalý způsob života úplně fuk, přímo zbožňují. Ne, kanasta na návštěvě už nefrčí, tak mastí rozhazovačného „pokra“, s pohrdlivým úsměvem že „prachy tu budou, jen my nebudem“; třímající joystick hrají sofistikované počítačové střílečky i vesmírné tragédie – a konzumují, dejme tomu módní prosecco. Samozřejmě na zdraví...

Jenže co zapříčinil covid? Inu – že si teď dávají sakramentského majzla podat někomu ruku, natož melšpajz (obšlehnutý z netu) při víkendovém debužirování.

Takže k cedulce Nevhazujte reklamní letáky na plotě jako by přibyla ještě jedna:

JEN ŽÁDNÁ NÁVŠTĚVA POTĚŠÍ...

ZDENĚK LEBL

Ti z nás, kteří jsme věřili, že po Novém roce budeme všichni zdraví jako rybičky v říteckém rybníku, si svou víru upevnili podpůrným, třetím očkováním a tím pádem přece jen optimističtějším pohledem na svět. Protentokrát je „starostův šuplík“ bezesporu i šuplíkem místostarostčíným, neboť jej při našem sezení Marie Lébllová prokládá svými vstupy doplňujícími mozaiku toho, co pod taktovkou obecního úřadu bylo reálné uskutečnit. A to ve smyslu umění možného, jak o tom mezi řádky hovoří Mgr. Kamil Abbid. (zle)

Zaznamenal: Zdeněk Lebl

RADOSTI PLNÁ NÁVES

Přece jen už je to nějaký pátek, ale aspoň na fotografickém záznamu si připomeňme vánoční náladu kolem ozdobeného „smrčku“ na návsi.

Večer pod stromečkem se nepochybně podařil, o čemž svědčily radostně ve tmě poblikávající dětské oči... Jak-

by taky nepoblikávaly, když si odnášely hru od firmy ALBI z populární řady BRAIN BOX. František Voska jim k tomu bezvadně ozvučoval celý ten sváteční plácek, Martin Urbánek z Gourmetu zajistil občerstvení, Michal Šimek přidal ovoce i zeleninu a všechno to odmoderoval Roman Vojtek.

STARŠÍ Z NÁS ZNOVU U FILÍPKŮ

Stejně jako v letech předešlých i na sklonku roku minulého uspořádal obecní úřad v jedinečném prostředí areálu Usedlosti Na Veselce setkání nejstarší vesnické generace, aby si lidé zavzpomínali, „podrbali“ co se podrbat dá – což ostatně není jen výsadou dříve narozených...

Tradičně zahrála kapela Jaroslava Kočího, tradiční skvělou večeří obstaral Gourmet – Martin Urbánek, přítomní si užili tradiční nefalšovanou pohodu, takže určitě bylo o čem povídat, když odcházeli domů.

SILNICE, CHODNÍKY...

Bohužel to začíná být „stará písnička“: situace, kterou reálně prožíváme, je nadále komplikovaná covidem, takže jsme některé původní plány museli přehodnotit a odložit.

Každopádně v tomto roce chystáme pokračovat v údržbě dalších komunikací. V polovině roku, který je za námi, se nám podařilo zasáhnout do lokality ulice Řevnická – letitě rozbité silnice u zámku, což jistě všichni, kdo ji používají, náležitě ocenili – včetně opravy a in-

tenzifikace osvětlení. V ulici Nad Rybníkem jsme nechali vyměnit povrch, který byl nahrazen asfaltem. Nebylo to samoúčelné – jednak se snažíme, abychom jednotlivé obecní lokality spravili *an block*, tedy se vším všudy (zrovna tuto část Nad Rybníkem – Sokolská – K Bytovkám se nám podařilo „dát do kupy“ komplet – zároveň také z hlediska pohybu osob.

Všichni vědí, že lokalita Za Štěpnicí je jakoby odříznutá od „zbytku“ vsi (což se ostatně týká i Višňovky a Řevnické ulice), především proto, že se po Všenorské komunikaci nedá dobře chodit, neboť je úzká a nebezpečná. Snažíme se tedy lidi „dostat do centra obce“ někudy jinudy. To je komplikované – pro takové úpravy nemáme k dispozici vhodné pozemky, nicméně stávající trasy, kudy je možné se běžně pohybovat, se snažíme přizpůsobit, vylepšit.

Ti, kteří jdou od rybníční hráze do středu obce, mohou už dnes šlapat po asfaltce všemi směry, a zároveň máme naplánovány další chodníky kolem samotného rybníka. V tomto případě nelze uvažovat o obyčejné úpravě terénu – je nutné připravit projekt pro stavební povolení, který musí projít schvalovacím řízením a pak by se eventuálně přistoupilo k realizaci.

... NÁPADY

Jestli se tyto potenciální nápady zrealizují ještě letos, nevíme, poněvadž není jisté, jak práce ve vsi budou pokračovat, rovněž s přihlédnutím k tomu, že v říjnu proběhnou volby do obecního zastupitelstva, a leccos se do konce roku i při nejlepší vůli nemusí stihnout.

Kvůli lidem využívajícím všenskou silnici k cestě do centra jsme se už problém v minulosti snažili řešit se Správou a údržbou silnic, ale přestože jsou vlastníky této komunikace, vyjádřili se, že s tím nebudou dělat nic...

Několik nápadů, které se později nabízely, se nám zdálo víceméně schůdných a věříme, že by naplnění některého z nich bylo ku prospěchu věci.

Takhle vypadalo vyústění do všenského silnice před opravou

NAŠE PENĚŽENKY A ODPADY

Na webovských stránkách obce i na facebooku už jsme informovali o tom, že na základě nové legislativy jsme byli povinni vydat novou vyhlášku o odpadech. Leitmotivem, hlavní myšlenkou nového zákona je to, že se má preventivně předcházet vůbec vzniku některých odpadů. Duchem této idey jsme se řídili a místo platby za hlavu, jinak nazývané kapitační platba, jsme zůstali u původního systému, jímž jsme se řídili a modifikovali ho podle nových zákonů – tedy placení z objemu veškerého odpadu.

Na to je poměrně složitý vzorec, takže jsme to konzultovali s odborníkem na odpadové hospodářství, který nám ho pomohl sestavit, a nakonec se došlo k cenám,

kteří vidíme na straně 16. Všichni vidíme, že ten zákon se zobrazuje v cenách jednotlivých objemů. U malých popelnic se poplatek snížil, zatímco u kontejnerů při bytových domech se cena výrazně zvýšila. Netrváme však na tom, že velkoobjemové kontejnery musí zůstat zachovány – pokud se společenstva vlastníků dohodnou, po domluvě s KOMWAGem jsme schopni nahradit kontejner maloobjemovými popelnicemi. Tím spíš, že u tohoto systému platby zákon neumožňuje platbu předem, ale až po uplynutí celého roku, potom, co se vyhodnotí fungování takového systému sběru odpadu v obci.

Na facebooku už někteří místní měli obavy, zda to obec finančně nezatíží, jenže my s tím počítali už při přípravě nového zákona a všechno započítali do rozpočtu. Takže šlo o standardní plánování finančních příjmů i výdajů obce.

KONCESNÍ ŘÍZENÍ O VODĚ U KONCE!

Mám-li navázat na „starostův šuplík“ z minulého vydání obecního čtvrtletníku, jak vědí ti, kterým není lhostejné, co se ve vesnici děje: v průběhu roku proběhlo velké koncesní řízení na provozování obecního vodovodu a kanalizace.

Vítězem se stala 1. SčV a. s., která se zabývá výrobou a distribucí pitné vody a poskytuje kompletní zákaznické služby v oblasti provozování vodovodů a kanalizací.

Provádí rovněž montážní práce, rekonstrukce a vytěšňování šachet, zřizování vodovodních a kanalizačních přípojek. Realizuje tlakové zkoušky a geodetické zaměrování.

V rejstříku služeb SčV nabízí revize kanalizace, úpravy vody, projektovou dokumentaci, vodoměry jakož i úpravnu vody.

Jde o dceřinou společnost nadnárodního gigantu VEO-LIA, jenže pro nás je nejpodstatnější fakt, že společnost má svou zákaznickou pobočku v Mníšku pod Brdy.

Obstrukce stávajícího provozovatele

Současný provozovatel se do výběrového řízení nepřihlásil, naopak se pokoušel způsobit nám újmu, a to rozličnými trestními oznámeními a sděleními občanům, jimiž chtěl navodit dojem, že něco není v pořádku.

Dokonce – ačkoliv coby neúčastník výběrového řízení – návrhem na Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) nám zkomplikoval situaci tak, že jsme nesměli uzavřít smlouvu do doby ukončení řízení. Jak se nakonec ukázalo ÚOHS tento návrh zamítl. Jistěže

je tam ještě možnost podat rozklad k předsedovi nejvyššího kontrolního úřadu, jenže my si myslíme, že ta záležitost už je u konce. To ale neznamená, že neočekáváme další trestní oznámení. „Nedá se svítit“ – musíme pokračovat dál. To znamená, že jedinou možnou cestou, jak občanům zajistit zásobování pitnou vodou v souladu se zákonem je ta, že do doby, než ÚOHS rozhodne a proběhnou všechny lhůty k možnosti uzavření smlouvy s vítězem koncesního řízení, obec převezme provozování vodovodu pod svou vlastní režii – tak jak umožňuje zákon. Dostala na to povolení od krajského úřadu a smlouvy s občany budou následně podepisovány poté, co se nový provozovatel ujme provozování vodárenské infrastruktury obce.

Podstatný fakt: Voda tekla bez přerušení!

Jak už jsme psali v minulých číslech čtvrtletníku, veškeré tyto záležitosti vyvolala skutečnost, že obec byla příjemcem dotace Státního fondu životního prostředí ČR s podmínkou pro vypsání velké koncese. Důležité je, že dodávka vody přerušena nebyla. A nedůležité to, že jsme kolem toho „litali“ ještě o silvestrovské noci...

Naším odpovědným zástupcem je ing Veronika Jáglová z Vodohospodářského rozvoje a výstavby (VRV a. s.), s níž je velmi dobrá spolupráce. Tato firma nám velmi pomohla při všech odvoláních a dopomohla k uzavření velké koncese. Tuto společnost jsme nezvolili náhodou, proces velké koncese pro značnou náročnost totiž nikdo nechce dělat už proto, že je to práce na půl roku a extrémně drahá záležitost. Navíc je VRV ryzí akciovka, takže nás nikdo nemůže podezřívát, že jsme si z někoho „udělali kamarádíčka“.

Při té příležitosti se omlouváme, že jsme minulému provozovateli říteckého vodovodu jako doplněk k nezbytným a po všech stránkách vyčerpávajícím informacím neoprávněně použili stávající logo.

LESY, POLE, KILOMETRY, ZÁBAVA...

S nesmírným zadostiučiněním oznamujeme všem příznivcům dálkových i „méněkilometrových“ výšlapů, že jsme vyslyšeli volání řady pochodníků a navrátili se k původnímu jarnímu termínu. Loňský podzimní – jak všichni, kteří pro vás chystáme tenthle svátek pohybu i kamarádství víme, byl beztoho z nouze ctnost, kterou vyvolala svou zavilou neústupností darebná pandemie.

Protože omikronová varianta se jeví daleko milosrdnější, věříme, že letošní rok snad udělá tečku za drakonickými opatřeními a my vás můžeme pozvat na **4. ročník pochodu Pičín – Řitka, který se uskuteční 11. června 2022.**

NOVÁ ŘEDITELKA MATEŘINKY

Na sklonku minulého roku se podařilo vyřešit problém se jmenováním ředitelky mateřské školy.

Rád bych poděkoval paní Lence Rathausové, pověřené řízením školky, která tuto funkci zastávala a neměla zájem v ní nadále pokračovat.

Spolupráce s novou paní ředitelkou, která vzešla z výběrového řízení – Kateřinou Dvořákovou – je navýsost dobrá. Připomínám, že toto řízení je složité, o čemž svědčí nejen zastoupení české školní inspekce či kraj-

ského úřadu, ale dalších institucí. Všechno bylo o to těžší, že v České republice je legislativa nastavena tak, že se musíme vejít do značně zúžených, specializovaných kvalifikačních kritérií. Takže třeba „obyčejný“ vystudovaný vysokoškolský pedagog přímo z oboru pedagogika nemá šanci. Jedině absolvent speciálního školství nebo oboru mateřské školy! Přes to – lapidárně řečeno – nejede vlak...

Proto jsme byli rádi, že se přihlásily dvě uchazečky a zvítězila **Kateřina Dvořáková** – a znovu opakuji – vzájemnou spoluprací vedení mateřinky s vedením obce vidím jako slibnou. A nás těší, že na tento důležitý post přišel někdo „zvenčí“, kdo přichází nezatížený dosa-

vadními stereotypy, ale naopak zásoben neotřelými podněty a čerstvou inspirací, k čemuž ji opravňuje i její mládí.

Doplním, že jakmile bude příležitost, domluvíme se na zpracování projektu budovy nové mateřské školy, která nutně musí být větší. Léta víme, že stávající objekt je malý a nevyhovující, a když jsme chtěli přistoupit k realizaci projektu, želbohu nás zbrzdila covidová epidemie. Jenže to nebylo a není to jediné: obludných rozměrů nabyly rovněž ceny stavebních materiálů a prací. Jestli je ráno cena za pytel cementu dvakrát tak velká než včera, a odpoledne ještě vyšší, to se pak těžko kalkuluje...

DĚTI BY BYLY. ŠKOLA CHYBÍ...

Stejně jako všechny vesnice v okolí Prahy zápasíme s nedostatkem míst ve školách. Ani s námi dnes nikdo neuzavře smlouvu „o spádovosti a zápisu dětí do té které konkrétní školy“. I v těch menších obcích nebo v Mníšku pod Brdy tak, jak vyrůstají nové domky, přibývají i školní děti, pro něž se hůř a hůř hledá umístění. Řitka nejenže nemá vlastní školu, dokonce ji s ohledem na neexistenci žádoucího pozemku ani nemá kde postavit!

Protože jsme museli hledat řešení, starostové z okolí se dohodli na tom, že zbudují takzvanou spolkovou školu, která by byla placená z prostředků svazku obcí. Pozemek poskytl Mníšek pod Brdy, ten jej vykoupil od církve. Naše obec má největší požadavky na místa v budoucí škole, takže to pro nás bude představovat i nejvyšší peněžní náklady. Už samotná výstavba objektu je dnes – má-li splnit veškerá kritéria – velice nákladná už ve smyslu podílu vstupní investice. Přestože bychom

se opírali o dotaci (která je pouze na vybudování objektu a jejího okolí), ta zdaleka nepokryje vše, vždyť finanční

částka pro nás bude reprezentovat desítky milionů.

To jsme už dopředu projednali s „naší“ bankou – Čes-

NOVÁ ŠKOLA BY MĚLA BÝT VELKÁ A KUMULOVAT I. I II. STUPEŇ, OD PRVNÁČKŮ DO POSLEDNÍHO ROČNÍKU!

kou spořitelnou – a vzhledem k naší výborné, opravdu znamenité finanční kondici, pro tento účel nebude problém získat úvěr. Znamená to, že díky tomu budeme mít poměrně vysoké úvěrové zatížení. Ale je to nevyhnutelné z hlediska rozšiřující se vsi, která ve zvýšeném množství dětí spatřuje svou budoucnost. Pro dojíždění školáků není problém zajistit „pendl“ školních linek autobusů, ať už ve spolupráci s ROPIDem (ROPID – Regionální organizátor pražské integrované dopravy).

Nicméně – protože výstavba školy potrvá nějakou dobu a poptávka na umístění dětí je aktuální už teď – musíme co nejdřív umístit prvňáčky.

Proto by spolková škola měla být založena de iure. Třeba v minulosti, když Mníšečtí měli převis prvňáků, pro část z nich si pronajímali náhradní prostor ve městě. Touto cestou už jít nechtějí, takže se odhlasovalo vy-

budování kontejnerové školy pro první ročníky. Řešilo se, kde to bude, vřdyt v prostoru staré mníšecké školy není volné místo. Řitka nabídla prostor u mateřské školy a Líšnice vedle nové školy při cestě k dálnici R4 a místní části Varadov. Shodli jsme se, že líšnická varianta bude schůdnější.

PLÁNOVANÁ SVAZKOVÁ ŠKOLA zajistí místa pro vzdělávání našich dětí

Kapacity školských zařízení v mníšeckém regionu již opět praskají ve švech. Během posledních pár let byly vybudovány nové prvostupňové školy v Líšnici, Čisovicích a Letech, v Mníšku pod Brdy se kapacita základní školy i mateřských škol navyšovala několikrát.

Za minulého vedení města došlo ke zrušení školní družiny na Malém náměstí a přestavění na školku, která je tzv. detašovaným pracovištěm MŠ 9. května. V souladu s navyšováním kapacity se ale nikde nepočítalo s vybudováním jídelny, takže zaměstnanci města každý den dováží svačiny a obědy do obou detašovaných pracovišť mateřských školek (detašované pracoviště druhé školky, MŠ Nová, je v Edenu). Kapacita kuchyní obou školek je tím plně vyčerpána. V ZŠ Komenského 420 došlo postupně k přestavbě dílen na kmenové třídy, navýšení kapacity nákupem kontejnerových tříd a v roce 2019 jsme dokončili přístavbu školního Pavilonu, která navýšila kapacitu o dalších 9 kmenových tříd a 7 družinových tříd. Již po dvou letech jsme však museli rekolaudovat všechny družinové třídy na kmenové třídy. Znovu se tím navýšila kapacita školy, tentokrát na současných 960 míst, ale děti přišly o družinu, a tak zůstávají i po vyučování v těch samých prostorách. Vzhledem k tomu, že všechna provizorní řešení k navýšení kapacity školek a škol byla vyčerpána, vidíme jako jedinou možnost koncepčního řešení zajištění míst pro vzdělávání našich dětí ve vybu-

vání nové svazkové školy. V současné době pracujeme s okolními obcemi na založení dobrovolného svazku obcí (dále jen DSO), který bude zřizovatelem a provozovatelem svazkové školy. Pro DSO nyní připravujeme návrh smlouvy a stanov. Varianty umístění areálu nové svazkové školy jsou limitované, protože jediné obce v regionu, které mají ve svém územním plánu pozemky určené pro výstavbu školy, jsou Kytín a Mníšek. Vzhledem k lepší dopravní dostupnosti byl zvolen Mníšek, v případě umístění do Kytína by totiž několik obcí ze záměru odstoupilo. Momentálně probíhají poslední přípravy ke směně církevních pozemků za garážemi na Starém sídlišti za jiné pozemky Města Mníšek pod Brdy, tak aby bylo co nejdříve možné začít pracovat na architektonické studii. Hodnota pozemků bude tvořit součást finančního vkladu Mníšku do svazku. Svůj záměr jsme již osobně představili na jednání na MŠMT, které dotačně podporuje výstavbu svazkových škol s minimální kapacitou 540 žáků pokrytím 85% uznatelných nákladů. Pracovní odhad celkových nákladů se momentálně pohybuje kolem 600 mil. Kč. Financování tak velkého projektu bude vyžadovat dotace nejen z MŠMT, ale i z jiných dotačních titulů, a dále z vlastních příspěvků obcí.

Vedení všech zúčastněných obcí proto nyní čeká několik let usilovné práce a shánění financí.

DANA DALEŠICKÁ,
místostarostka Mníšku pod Brdy

(Text převzatý ze Zpravodaje
městečka pod Skalkou – 12/21.)

Vzpomínáte jaké to bylo před covidem? Například na Dětském karnevalu 6. března v roce 2016

HURÁÁÁ

– bude dětský karneval!

Protože by bylo škoda nevyužít báječné reprezentativní prostory v Usedlosti Na Veselce, rozhodli jsme se společně s mateřskou školou a zdejším Podbrdským klubem uspořádat dětský karneval.

Datum byl stanoven na 19. února.

BRAVO – PLES PRO DOSPĚLÉ TAKÉ!

A proč nepozvat jejich rodiče, babičky, dědečky i známé na taneční zábavu? Už proto, že jim doba zrovna nepřeje. Uvažovali jsme o tom už celá léta, ale pokaždé nám do toho něco vlezlo... Takže abychom se vyhnuli nástrahám zimy, rozhodli jsme se, že veselé aprílové datum bude zároveň dnem

1. OBECNÍHO APRÍLOVÉHO SPOLEČENSKÉHO PLESU, který vypukne 1. dubna – tedy na apríla 2022.

Všichni se můžeme těšit, že na řítecké veselici se stejně jako na dětském karnevalu sejdem znovu v Usedlosti Na Veselce!!!

Ples bude moderovat Roman Vojtek, občerstvení jako vždy zajistí Gourmet catering Martina Urbánka, zahraje kapela Timbre music kvintet. Večer oživí barmanská show.

OBEC ŘITKA POŘÁDÁ

DĚTSKÝ MAŠKARNÍ BÁL

KDY: 19.2. 2022 OD 14HODIN

KDE: U SEDLOST VESELKA
(P. FILÍPEK), PRAŽSKÁ 57

VSTUP ZDARMA

POHOŠTĚNÍ ZAJIŠTĚNO P. URBÁNKEM

ODPOLEDNE PLNÉ ZÁBAVY A SOUTĚŽÍ

(CENA ZA NEJLEPŠÍ MASKU + CENY ZA SOUTĚŽE)

PROGRAMEM PROVEDOU PANÍ ŘEDITELKA

A PANÍ UČITELKY Z MŠ ŘITKA SPOLEČNĚ

S PANÍ PETROU BARTUŇKOVOU

POSÍLEJME SI ZBOŽÍ MODERNĚ I U NÁS JE ZÁSILKOVNA A BUDE PPL

Na sklonku minulého roku byl v ulici Na Návsí v blízkosti obecního úřadu a pošty umístěn tzv. Z-BOX (Zásilkovna) a už od své instalace je v plné permanenci. Tento box nejenže umožňuje vyzvedávání zásilek, ale i proces opačný, tedy jejich navrácení v případě například nevyhovujícího výrobku apod. Vzhledem k tomu, že Z-BOX je plně vytížen a prošel i zatěžkávací „vánoční zkouškou“, řada občanů si posteskla, že je sice hezké, že ho máme, ale když si do něj chtějí objednat zboží, je neustále obsazen.

Obec se sice se Zásilkovnou dohodla na největší možné verzi boxu, protože jsme očekávali zájem, ovšem ne tak obrovský...

To nás vedlo k oslovení dalšího provozovatele těchto služeb, přičemž jsme vycházeli z toho, jaké kurýrní služby se v naší obci vyskytují nejčastěji. Největší zájem projevila společnost PPL a vzhledem k tomu, že boxy nově zavádějí, dohodli jsme se na vzájemné spolupráci, takže v nejbližší době nově přibude tentokrát PPL-BOX.

Z-BOX

je samoobslužné bezkontaktní výdejní místo Zásilkovny, které je zákazníkům k dispozici 24 hodin 7 dní v týdnu. Umožňuje tak vyzvednout si zásilku kdykoliv, třeba i v noci

Jde o výdejní box bez displeje napájený akumulátory a solárními panely.

Dodavatelem je čínská společnost, která tyto boxy dělá jako jedna z mála na světě, většina výrobců totiž distribuuje boxy s displejem a na elektřinu.

V Zásilkovně vytvořili mobilní aplikaci pro řidiče, pomocí které vkládají do Z-BOXů zásilky.

K vyzvednutí potřebujeme chytrý telefon

Vyzvednutí zásilky ze Z-BOXu probíhá prostřednictvím mobilní aplikace ZÁSILKOVNA.

Tedy k využití Z-BOXu je nezbytně nutné mít smart-phone, do kterého lze stahovat aplikace. A pak už je to jednoduché: zákazník si objedná v e-shopu, který doručuje se Zásilkovnou, jako výdejní místo doručení zboží zvolí konkrétní Z-BOX, který je v místě, kde si bude zásilku vyzvedávat a až mu do něj zásilka dorazí, zapne si u Z-BOXu ve svém telefonu bluetooth, polohové služby a otevře naši aplikaci. Pak se schránka s jeho zásilkou sama otevře. Celý výdej zásilky tak trvá ani ne 10 sekund.

Aplikaci ZÁSILKOVNA jsme naprogramovali tak, že uživateli ukazuje na displeji velmi jednoduché pokyny krok po kroku. Díky tomu obsluhu Z-BOXu zvládne i ta babička, která umí používat chytrý telefon.

Důležité tak je stát blízko Z-BOXu, aby byl signál dostatečný.“

Z-BOX funguje bez přívodu proudu

A může klidně stát někde na poli! Spotřebuje 0,5 W, což za den představuje 12 W. Pro porovnání: jedna standardní LED žárovka, kterou používáme doma, má spotřebu 5–10 W za hodinu!

Fajn je i bezdotykové řešení, v covidové době hygienické a nezbytné

Velkým Z-BOXem může projít až 60 zásilek denně. Průměrná doba vyzvednutí zásilky zákazníkem od okamžiku přijetí výzvy k vyzvednutí činí v současné době 15 hodin.

Jak často jsou zásilky do Z-BOXu zaváženy?

Řidiči vyráží každý den ráno a během dne postupně naplní až 30 Z-BOXů, to znamená, že objednou 30 lokalit. Pokud si zákazník objedná doručení do Z-BOXu, ale ten je ve chvíli doručování zásilky kurýrem plný, kurýr zásil-

ku odveze na nejbližší kamenné výdejní místo Zásilkovny. Řidič se pokouší dodat zásilku do Z-BOXu 2x, tzn. dva dny po sobě. A až při třetím neúspěšném pokusu – pokud je Z-BOX pořad plný, ji odveze na výdejní místo.

Zásilkovna spolupracuje s 30 000 e-shopy, to je ohromné množství, a všechny tyto e-shopy a jejich zákazníci mají každý jeden Z-BOX k dispozici.

Zásilkovna je vlastně další pošta

Řekneme-li si, jestli Zásilkovna dokáže pomoci Z-BOXu suplovat v obci chybějící poštu nebo výdejní místo, odpověď zní ANO!

Občané pak nejsou závislí pouze na doručení na adresu. Čekání doma na kurýra není jejich jedinou možností doručení zboží z e-shopů či třeba zásilek od příbuzných. Zásilkovna totiž v rámci služby Mezi námi umožňuje i zasílání mezi fyzickými osobami. Do Z-BOXu nám tak může poslat zásilku kdokoliv, kdo má aplikaci Zásilkovna.

(Redakčně upraveno na základě blogu společnosti Zásilkovna s. r. o.)

SPOLEČNOST PPL, PŘEDNÍ BALÍKOVÝ PŘEPRAVCE NA ČESKÉM TRHU, SPOUŠTÍ DO PROVOZU SVÉ PRVNÍ SAMOOSLUŽNÉ VÝDEJNÍ A PODACÍ BOXY – TZV. PPL PARCELBOXY. PŘÍJEMCI A ZÁKAZNÍCI PPL SI TAK SVÉ ZÁSILKY MOHOU VYZVEDNOUT NEBO POSLAT KDYKOLIV DLE SVÝCH ČASOVÝCH MOŽNOSTÍ.

PPL® Kromě doručení na adresu a do Parcelshopů, nabízí společnost spotřebitelům další alternativu při vyzvedávání a posílání zásilek. Reaguje tak na moderní a u nás příjemců stále oblíbenější způsob doručování, proto vedle neustále rostoucí sítě 2700 partnerských míst, tzv. Parcelshopů, zavádí i samoobslužné boxy, tzv. PPL Parcelboxy.

Ty můžeme využít nejen pro vyzvednutí zásilek, ale i pro vrácení zboží zpět odesílateli nebo při posílání balíčku jiné fyzické osobě se službou Balík pro tebe.

Parcelboxy jsou instalovány postupně v různých lokalitách napříč republikou.

Provoz? Nepřetržitý!

Velkou výhodou PPL Parcelboxů je nepřetržitý provoz 24 hodin, 7 dní v týdnu, takže si coby příjemci můžeme zásilku vyzvednout podle svých časových možností. Tento způsob časové flexibility oceňují hlavně pracující nebo časově vytížení lidé, a to nejen v průběhu celého roku, ale převážně v předvánočním období. Vedle přínosů a zvýšení komfortu pro naše zákazníky tato změna nákupního chování napomáhá redukovat naši ekologickou stopu. Z povahy věci je doručení více zásilek do výdejního boxu nebo shopu ekologičtější oproti doručování jednotlivých zásilek až ke dveřím. Je to další z podstatných článků naší strategie dosažení uhlíkové neutrality do roku 2050.

Snadná manipulace

Vyzvednutí a poslání zásilky je v PPL Parcelboxu velmi snadné, intuitivní, a navíc bez čekání ve frontě – celý proces tak zabere jen chvíli. K vyzvednutí zásilky stačí zadání PINu, který příjemce obdržel nejen v e-mailu, ale i prostřednictvím SMS. Po jeho zadání dojde k otevření příslušné schránky.

Není potřeba stahovat žádnou aplikaci.

V současné době každý PPL Parcelbox disponuje 75 schránkami různých velikostí, příjemci si tak zde mohou vyzvednout zásilky až do velikosti 43 cm × 43 cm × 60 cm (výška × šířka × délka) s maximální vahou až do 31,5 kg.

Dobírkové zásilky doručené do PPL Parcelboxu zaplatíme jednoduše kartou.

KOTLÍKOVÉ DOTACE

Máte zastaralý neekologický kotel na pevná paliva?

Do 1. září 2022 je třeba ho vyměnit nebo požádat o dotaci na nový, jinak hrozí sankce.

Jakých kotlů se to týká? A jak požádat o dotaci?

**Vše najdete na webu [Středočeského kraje](#)
ve sloupci vpravo pod odkazem **Kotlíkové dotace****

Tam můžete vyplnit i formulář pro zjištění zájmu o poskytnutí Kotlíkové dotace 2021+ ve Středočeském kraji.

KDE A KDY MŮŽETE ŽÁDAT

Na krajském úřadě poté, co kraj vyhlásí výzvu pro občany (pravděpodobně jaro 2022).

Kontakty: kotliky@kr-s.cz

Kotlíková linka: 257 280 991

(pondělí a středa 8:00 – 12:00)

ÚPRAVA SYSTÉMU ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

V souvislosti s novou legislativou ČR jsme museli upravit systém odpadového hospodářství přijetím dvou nových vyhlášek.

Došlo k drobnému navýšení u běžně používaných nádob. Nejvyšší nárůst je pak u kontejnerů o objemu 1100 l. To je bohužel způsobeno zákonem stanovenou metodikou výpočtu. Vzhledem k tomu, že se zvýšení cen kontejnerů 1100 l týká zejména bytových domů, jsme připraveni po dohodě se správci či předseďdly družstev provádět případné výměny kontejnerů za jiné nádoby, tato možnost se samozřejmě týká i ostatních zájemců o změnu nádoby na odpady.

Pozor, zákon neuroožňuje (u našeho systému platby) vybírat obci peníze předem, či zálohou, ale až po uplynutí sezóny.

PLATBY ZA ODPADY PRO ROK 2022 SE BUDOOU HRADIT AŽ V LEDNU 2023.

Proto, prosíme, neplatte poplatek za odpady pro rok 2022, ani ho nezasílajte bankovním převodem. Pokud již někdo přeci jen poplatek na účet zaslal, bude mu vrácen.

Na obecním úřadě si jen vyzvedněte známku na popelnici pro letošní rok.

OBJEM	SVOZ	CENA
Nádoba o objemu 80 l	1x 14 dní	52 Kč/měsíc 624 Kč/rok
Nádoba o objemu 120 l	1x 14 dní	78 Kč/měsíc 936 Kč/rok
Nádoba o objemu 120 l	1x týdně	156 Kč/měsíc 1 872 Kč/rok
Nádoba o objemu 240 l	1x týdně	312 Kč/měsíc 3 744 Kč/rok
Kontejner o objemu 1100 l	1x týdně	1 430 Kč/měsíc 17 160 Kč/rok
Pytel o objemu 60 l	sada pytlů na rok	75 Kč/měsíc 900 Kč/rok

CHOVÁME SE UCTIVĚ KE SVÉMU ZDRAVÍ?

I když nám doba covidová v životě zamíchala předem rozdanými kartami, v ostré konkurenci a zápase o dobré živobytí bývá ve výhodě vždycky ten, kdo je fyzicky i psychicky dobře vybavený. Můžeme o sobě říct, že si vážíme svého zdraví tak, jak si zaslouhuje? Zkusme malý dotazníček – uvidíme...

1. Jak trávíme víkend?

- a) Většinou před televizí (0)
- b) Doháním resty (1)
- c) Pokud možno jsem co nejvíc na vzduchu (4)
- d) Trochu si přispím, ale pak už se věnuji nějaké aktivní činnosti (3)

2) Co si myslíme o léčích? Máme dobře zásobenou lékárníčku

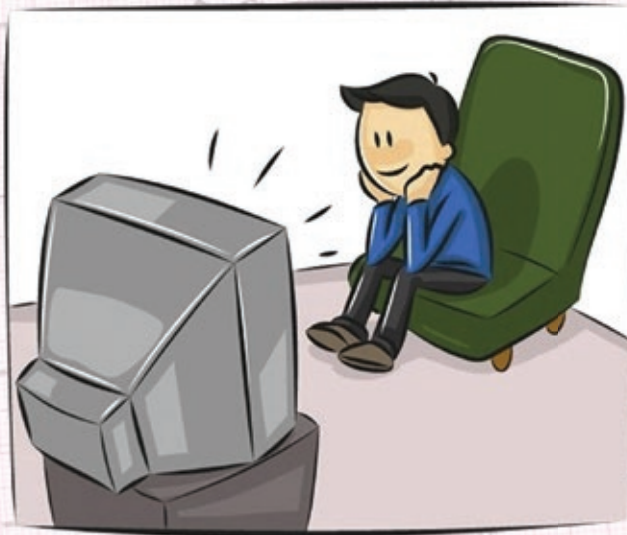
- a) ordinujeme si je sami (0)
- b) Jsem pro přírodní léčbu, „chemii“ se vyhýbám (3)
- c) Rozhodující je pro mě slovo lékaře (4)
- d) Zjišťuji, co komu pomohlo a snažím se stejný „osvědčený“ lék sehnat (1)

3) Máme problémy se spánkem?

- a) Ne, spím jako dudek (4)
- b) Spím málo, přesto se necítím unavený(á) (3)
- c) Bez prášku zpravidla nezamhouřím oko (0)
- d) Hodiny odpočinku krátím na minimum (1)

4) Věnujeme se náležitě svému jídelníčku?

- a) Sleduji zásady racionální výživy a řídím se jimi (4)
- b) Jídlo je pro mě potěšení a všechno ostatní zahání do pozadí (2)
- c) Jím, jen když dostanu hlad, a pak se naláduju na co přijdu... (0)
- d) Rád si pochutnám na dobrém jídle, ale zároveň si pečlivě hlídám váhu (3)

5) Klademe důraz na dobrý rodinný život?

- a) Ano, považuji ho za nesmírně důležitý pro regeneraci sil (4)
- b) Musím přiznat, že na první místo stavím ve svém životě úspěchy v zaměstnání (1)
- c) Snažím se rodinu a práci sladit tak, aby nic netrpělo (3)
- d) Kdybych si mohl(a) vrátit život, už se radnici napříště vyhnu obloukem (0)

HODNOCENÍ

4 a méně bodů: Neškodím pouze sobě, ale špatným příkladem ovlivňuji také své děti, mám-li nějaké. Začnu s nápravou dřív, než bude pozdě.

5 až 9 bodů: Dávám přednost příjemným pocitům a pozitivům, i když vím, že v důsledku už nebývají vždycky tak milé. Polepším se trochu, nechci-li později zbytečně trpět.

10 až 15 bodů: Jdu správnou cestou, ale občas přece jen ještě o něco klopýtám. Většinou v tom hraje roli nerozhodnost a málo vůle změnit navyklé stereotypy.

16 a více bodů: Patrně jsem ve velmi dobré formě. Problémy všeho druhu zvládám s nadhledem, života i zdraví si vážím a umím se z těchto hodnot náležitě radovat.

(red)

NENÍ NAD OBYČEJNOU VODU

Pouze dostatečně tekutinami zásobený organismus může dobře fungovat, to je každému z nás dostatečně známo. Řítecká vodovodní soustava nám zaručuje tekutinu kvalitní, ošetřenou, vždyť tělu vůbec není jedno, v jaké formě mu ji dodáváme. Zejména v rodinách s dětmi dochází občas k alarmujícím chybám, díky kterým vznikají špatné návyky, nezřídka poškozující zdraví.

Nezáleží jen na množství tekutin, které člověk za den vypije, ale také **na jejich kvalitě**. Nealkoholická nápojová nabídka je dnes obrovská, ale ne všechno z ní se lékařům líbí. Proto je třeba udělat si ve věci jasno. Podle celonárodního průzkumu je více než 60% nealko nápojů, které kupují rodiny s dětmi ve věku od tří do čtrnácti let, slazených. Je to jedna z vážných příčin rostoucí obezity – a ta se děsivě prohloubila v čase pandemie, když děti zůstávaly na distanční výuce doma u počítačů, téměř bez jakéhokoliv pohybu – i neskutečně se prohlubující kazivosti zubů. Zamysleme se nad tím, co nejmladší generaci vlastně naléváme, tedy pokud se bez našeho neobsluhují sami.

Slovníček nealkoholických nápojů

Do kategorie **syčených** patří především ovocné limonády, toniky a koly nejrůznějšího druhu. Všechny jsou bohatě slazené a vyšperkované bublinkami čili CO₂. Mohou obsahovat barviva, aromata, konzervanty, kofein i syntetická sladidla. Jen ignorant může cokoli z toho označit za zdraví prospívající...

Nesyčené ovocné nápoje jsou takové, v nichž ovocné šťávy mají podíl do 24,9%. Mohou obsahovat, a zpravidla také obsahují barviva, konzervanty a náhradní sladidla. Většinou je kupujeme ve velkých PET lahvích, ale pozor – existují rovněž takzvaná dětská pitíčka o objemu 200 až 500 ml. O něco lépe jsou na tom nápoje v kartonovém obalu, který zajistí trvanlivost, takže není třeba používat konzervanty.

Džusy, džusy, džusy!

Za nevhodnější odborníci i dětské lékaři považují **100% džusy**, do nichž nesmí být přidávány žádné konzervanty, barviva ani cukr. Nejčastěji jsou ovocné – vyrábějí se však také zeleninové nebo směs zeleninových a ovocných šťáv. Ředit by se měly minimálně v poměru 1:2 s vodou. Bohužel v rodinách s dětmi se jich konzumuje velmi málo – jen 24% z celkového množství nápojů. Tady máme téměř nejnižší spotřebu z celé Evropy

V **nektarech** se ovocný podíl pohybuje zpravidla mezi 25 až 50% podle toho, o jaké ovoce jde. Je povoleno do nich přidávat pouze cukr nebo jiné přírodní sladidlo – nikoliv ale syntetické, barviva nebo konzervanty.

Oblíbené jsou **ledové čaje**, vyráběné na bázi čajového extraktu, mohou tedy obsahovat tein (označení kofeinu v čaji), ale také barviva, aromata, konzervanty i syntetická sladidla. Takže pozor na ně! Pro děti rozhodně nejsou vhodné.

Husté slazené koncentrované nápoje označované jako **sirupy** ředíme podle chuti vodou, nejlépe v poměru 1:7 (obecně vyzkoušený poměr). Skutečnou vadou na jejich kráse je neúnosně vysoký obsah cukru, ale – a to už je stará písnička – syntetická sladidla, barviva, aromata a konzervanty.

Koncentrát je čerstvě vylisovaná šťáva, z níž byla odstraněna voda, která se později do nápoje opět vrací. U 100% džusů je to stejné množství, jaké bylo původně odebráno.

Ideální pitný režim

by měla z poloviny tvořit čistá voda, ze čtvrtiny ředěné 100% džusy a nektary. Dodají tělu vitaminy, minerály, některé také vlákninu – a především jsou přírodní.

Pro další pětinu pitného režimu jsou vhodné neslazené ovocné a jiné čaje, díky kterým tělo doplní tekutiny. A teprve zbývající malá část připadá na přírodní minerální vody, z nichž získáme potřebné minerální látky.

Zrádná umělá sladidla

Známe všichni všelijaké ty cukrářiny s ošidně nízkou energetickou hodnotou. Kam nás vede slepá vášeň, když si myslíme, že jejich prostřednictvím zaženeme chuť na sladké. Možná, ale jen na chvíli, protože nejde o nic jiného než o klamání mozku. Ten se ovšem

nedá a za pokus obelhat ho se pomstí nutkavou až mučivou touhou po opravdových sladkostech.

Všichni odborníci

na potravinové přísady nám řeknou, že **je třeba se vyhýbat umělým sladidlům a konzervantům, a to zejména v nápojích, které dáváme dětem!**

Reakcí na ně je celá řada – některá barviva mohou vyvolat odezvu podobnou alergiím, takzvaným azobarvivům se zase přisuzuje nepříznivý vliv na činnost a pozornost dětí...

Vítěz? Jasně, že „kohoutková“ voda!

Pokud jde o náhradní sladidla, pro děti do patnácti let je opravdu nelze doporučit, protože všechna nejsou ani zdaleka bezpečná. Tak třeba vyšší množství aspartamu (*je to vlastně „ěčko“ E951*) je schopno způsobit bolesti hlavy, žaludeční problémy, a je návykové. Existuje u něj i podezření z rakovinotvorných účinků.

Uvědomme si, že potravinová „ěčka“ se můžou projevit až v příštích generacích.

Nebojme se tedy vody z vodovodu, je u nás nezávadná! Kromě řady jejích předností nezatížíme přírodu dalšími PET lahve.

(zle)

RE/MAX prodává nejvíce realit na světě.

RE/MAX
Horizont

**Realitní služby,
jaké si přejete.**

Jaroslav Pýcha
Váš certifikovaný realitní makléř
jaroslav.pycha@re-max.cz
☎ 722 490 490

Více o mně na www.jaroslavpycha.cz

TĚŠÍM SE NA SPOLUPRÁCI

**Garance a jistota
původu a pravosti
investičního zlata přímo od
ARGOR-HERAEUS a MÜNZE
ÖSTERREICH**

Chcete ochránit své úspory před znehodnocením inflací? Chcete ochránit a v dlouhodobém horizontu výrazně zhodnotit hodnotu svého majetku? Pro investory, kteří hledají jistotu a záruku návratnosti své investice je správným řešením nákup nebo spoření do investičního zlata.

Naše společnost prošla náročným schvalovacím procesem a je akreditována jako přímý obchodní partner švýcarských, německých a rakouských producentů.

Jen investiční zlaté slitky a investiční zlaté mince jsou při nákupu a prodeji osvobozeny od DPH.

S NÁMI MÁTE SVOU ZLATOU JISTOTU

Nechcete aktuálně vydat větší hotovost na nákup investičního zlata, ale přesto byste rádi ochránili před inflací své pravidelné úspory? Řešením je pravidelný nákup investičního zlata po malých částkách formou spoření ZLATÁ JISTOTA. Ověřený německý a rakouský model.

**SPOŘENÍ
ZLATÁ JISTOTA**

www.zlatyshop.cz | +420 212 244 112

ZA HUMNA, PŘES BEROUNKU

A JSME V AMERICE!

Rozhýbat naši zimou potrápenou „kostru“ berme jakožto jeden ze zákonů normálně fungujícího zdraví. Bezmála na dohled od Řitky trůní nad údolím zařízeným do berounské krajiny královský hrad Karlštejn, a za ním – terénem pahorkatým – se v těžebních prohlubních ukrývají dnes už legendární lomy, které od šestiletých mládenečků po velebné důchodcovské kmety atraktivností, ale ani svým původem nedávají spát po dlouhá desetiletí. Holt Amerika!

Zdeněk Lebl a Miloslav Humhal

Foto: Z. L.

Auto svěříme parkovišti na vlakovém nádraží „dole“ v Dobřířovicích, abychom od této chvíle dopřáli nohám povyražení a nám jako takovým přírodovědný i historický exkurz.

Počkáme na první vlak, jaké tudy jezdí každou půlhodinu a za pár minut vystoupíme na nenápadné staničce Zadní Třebaň, přejdeme bytelnou lávku přes Berounku do Hlásné Třebaně, kde nás to svádí vyslovovat druhé slovo v názvu vsi „Třebáň“, nicméně krátké a je správně. To nás však neodradí od toho, abychom se vydali dál, územím osídleným už v době bronzové, jejíž pozůstatky se tu v podobě vykopávek stěpů a hlíněných nádob nacházejí ještě dnes.

ZADNÍ TŘEBAŇ

Vesnice zmiňovaná už na úsvitu českých dějin v roce 1000, kdy byla věnována knížetem Boleslavem III. ostrovskému benediktinskému klášteru u soutoku Vltavy a Sázavy – dnes kousek za Davlí. Karel IV. ji roku 1357 vykoupil a připojil k nově postavenému hradu Karlštejnu. Ves leží na okraji Chráněné krajinné oblasti Český kras, a právě v Třebani je jediné místo, kde zanedlouho vykvete drobná liliovitá rostlina s nápadnými žlutými květy – *křivatec český*. Kdybychom se tudy vraceli zpátky, nepohrdneme stylovou restaurací Česká hospoda.

*Zimní Berounka mezi Zadní a Hlásnou Třebaní
uspává už pohledem*

*Památnou lípu
srdčitou chrání
kaplička
s kamenným křížem*

KARLŠTEJN JAKOBY MIMOCHODEM

Vydáme se vzhůru mezi domy po žluté turistické značce k památné lípě srdčité, do níž „vrůstá“ kaplička s kamenným křížem. Protože pamětníci nemohou v reálném životě být žádni, odhaduje se, že byl strom vysazen někdy na přelomu 19. a 20. století. Je tu i zastavení naučné stezky, která mapuje památné stromy v okolí a zdejší lípa má určitě šťastné číslo, totiž 13. Žlutá nás pěkně napříč vrstevnicí protáhne bezlesím i lesem, na jehož vrcholu nás bez nadsázky uhodí do očí překvápko: velkolepá stavba hradu Karlštejna, jak jsme ho dosud neviděli. Romantický monument

se z tohoto místa před námi vyloupne za každého počasí i roční doby jiný, a přece stejný – nejčestější z hradů královských! Nadto nás ze všech stran obklopuje Národní přírodní rezervace Karlštejn – nefalšované srdce Českého krasu. Území je světově proslulé neobyčejným bohatstvím živé i neživé přírody, jeskyněmi, vápencem, který pamatuje 400 milionů let. Ať už jim v žilách kolotala jakákoli krev, zdejší předci tu žili už před 7 tisíci lety.

*Jarní varianta
informačního sloupku
se sasankami*

O tom, co dělali a co třeba jedli, můžeme klidně na dřevěné odpočívce podumat u naší svačiny. Po žluté, stále následování hradní národní kulturní památkou přijdeme k místu, kde se říká Pod Hradem a napojíme se na červenou. Jestli s výšlapem počkáme na teplejší březen či duben, klidně po stranách značené cesty narazíme na vyloženě stepní rostliny, třeba na velké žluté květy *hlaváčku jarního* nebo některé *ka-vyly*, fousaté trávy známé z pohádek. Z rozeklaného terénu nás vyvede úzká silnice a tou se zleva v pravém úhlu odebereme do Mořiny.

*Sídlo římského císaře
a krále českého
v plné parádě*

Překvapivý pohled na náš nejčestější hrad Karlštejn, který se zničehonic zjeví na konci lesní pěšiny

Mořině dominuje kostel sv. Stanislava založený rovněž králem Karlem IV.

Dobová vápenka v Mořině.

TAJEMNO, MYSTIČNO, JAK JE LIBO...

Žlutá značka nás neomylně vede k dnešnímu největšímu lákadlu – lomu Amerika! Asi po kilometru, a třebaže tady ani zdaleka nejsme poprvé, tak trochu s námi cloumá prazvláštní pocit něčeho kromobyčejného, který si pohraje s krevním tlakem. A není divu: jak uvádějí některé zdroje, samotné místo je natolik tajemné, že příběh o tom, jak místní štolý obchází duch zemřelého vojáka Wehrmachtu Hanse Hageny, celý strašidelný dojem jen umocňuje. Kdo si libuje v tajemných pikantnostech, má možnost si hagenovskou story dohledat na internetovém *armywebu*.

MOŘINA

Historické prameny se o dvorci zmiňují roku 1338, pak ho vlastnil karlštejnský pán a král a ten ho na doživotí pronajímal svým oblíbeným umělcům, zejména nejslavnějším té doby – mistru Theodorikovi,

malíři deskových obrazů a nástěnných maleb v období vrcholné české gotiky, jednomu z nejvýznamnějších dvorních malířů. Určitě ho i sám císař Karel IV. považoval za hlavního představitele gotického slohu – stačí připomenout, že Theodorikova dílna provedla celkovou unikátní výzdobu karlštejnské kaple sv. Kříže.

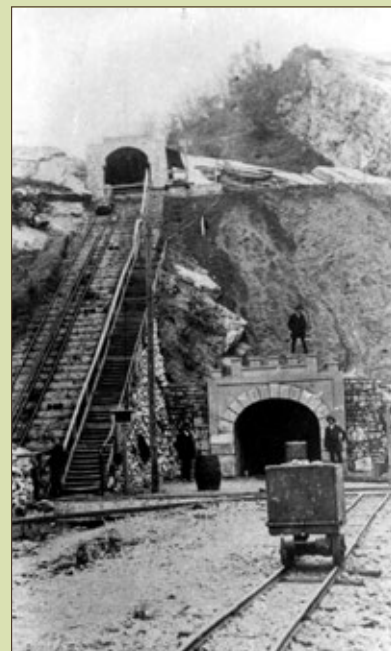
Jestli se chceme po Mořině porozhlédnout, najdeme si židovský hřbitov i gotický kostel sv. Stanislava, založený – kým jiným – císařem Karlem IV. ...

Jen pro zajímavost uvedme tamní občanskou vybavenost ohledně živností roku 1932 a zkusme hádat, jak to asi bude dnes... V někdejší vesničce Mořině se živil a nejspíš prosperoval lékař, holič, 6 hostinců, 2 kolářů, konsum Včela, 2 kovářů, vápencový lom, obuvník, obchod s ovocem a zeleninou, pekař, 4 rolníci, 2 řezníci, 5 obchodů se smíšeným zbožím, Spořitelna a záložní spolek, trafika a truhlář. To by snad stačilo...

O fotogenickém lomu Velká Amerika, který u nás nemá konkurenci, se toho už navyprávělo a taky nafilmovalo...

Rok 1929 – sklad trhavin v lomu Velká Amerika

NEMŮŽEME SE DOČKAT?

Tak jo – nalevo od silnice mířící na nedaleké Bubovice „nastoupíme“ na „americký“ okruh kolem vápencových lomů. První je Velká Amerika, jak název napovídá, největší z nich (750 × 150 metrů, hluboký až 80 m). Lom je dnes obrazem impozantního kaňonu, který po dlouhá desetiletí láká snad všechny generace. Nejenže se v těchto až neskutečně atraktivních kulisách natáčela líbezná westernová parodie *Limonádový Joe*, koňská opera, jaká s nevídaným úspěchem prošla padesáti státy americké Unie, po „Americě“ filmaři sáhli i ve filmu *Cesta na jihozápad*, *Micimutr*, stejně jako u pohádky *Malá mořská víla* a jiných snímků. Avšak pro autora těchto řádků byl v jeho čtrnácti letech ryze německy pojatý western Zlatokopové z Arkansasu ta správná AMERIKA, jak ji dokázal ohodnotit člověk na vrcholu puberty. Když navíc jednu z hlavních rolí (stejně jako v *Limonádovém Joeovi*) ztvárnila někdejší československá sexbomba a symbol napružené ženskosti Olga Schoberová – řečeno jazykem dneška: nebylo co řešit...

„DO HLOUBI LOMU SE FAKT NESMÍ!“

Výrazné cedule nám přímo do lomu ani těsně k jeho okrajům jít nedovolí, dokonce se může stát, že se potkáme s človíčkem ze správy lomů, která – a léta letoucí marně – bojuje s ilegálními návštěvníky, kteří zákaz nerespektují,

překonávají zábrany a využívají jezero ke koupání a nedovoleným průzkumům. Že varování není „pro srandu králíkům“, může autor potvrdit hazardem syna někdejšího redakčního kolegy, studenta geologie, který svůj průzkum chápal coby bezprostřední praxi, která ho stála pád do hlubiny, vážné poranění páteře a nekonečné týdny v nemocnici. Z východní části sice vede od nedaleké silnice sjezd, který krátkým tunelem umožňuje vjezd do lomu. Ale na začátku tunelu je brána, avšak trvale zamčená. Naprosto ojedinělá romantika, jaká nás tady obklopuje, nám však nedává právo nerespektovat zákaz vstupu do lomu. Ve vlastním zájmu, jak dokládá varovný případ.

O svůj zážitek nicméně nepříjdeme, takže podél severního okraje lomu vykročíme žlutě značenou pěší turistickou trasou s několika vyhlídkovými plošinami, která k východnímu konci lomu přichází od Mořiny, od západního konce pokračuje k lomu Mexiko a kolem lomů západního systému pak směrem ke Karlštejnu.

UŽ STARÝ „LUCEMBURK“...

Už z první impozantní vyhlídky spouštíme zrak na skaliska geologického devonu, tedy starších prvohor z doby před 400 miliony let. Dozvíme se tu, že zmínky o dobývání vápence v Českém krasu jsou z roku 1320, když král Jan Lucemburský udělil právo k pálení vápna. Hlavní rozmach těžby však přišel až v polovině 19. století, zejména pro zvýšenou potřebu cementu a vápna. Podobu lomu dala těžba nejčistších vápenců, čímž vznikl úzký

V útrobách „Mexika“ se pět let odehrávaly dennodenní lidské tragédie

Památník věnovaný politickým vězňům, kteří v lomu Mexiko prožívali nekončící útrapy

a hluboký kaňon, jehož stěny způsobují časté skalní zřícení. A právě jeden z větších sesuvů předčasně ukončil těžbu – v příštím roce to bude šedesát let a od té doby „ani tuk“.

A to je dobře, opuštěný lom a hlavně přes 3 km dlouhý systém těžebních a průzkumných podzemních chodeb se stal evropsky významným zimovištěm netopýrů, nejčastěji *netopýra velkého* a *netopýra černého*.

MEXIKO – BEZNADĚJ A OTROČINA

Po kilometru žlutého značení, které více či méně kopíruje Velkou Ameriku, přicházíme k lomu Mexiko, z něhož číší smutek ze zneužití obyčejné lidské vlastnosti myslit si něco jiného, než chtějí mocipáni – lomu a památníku politických vězňů.

OBĚTI KOMUNISTICKÉ ZVŮLE

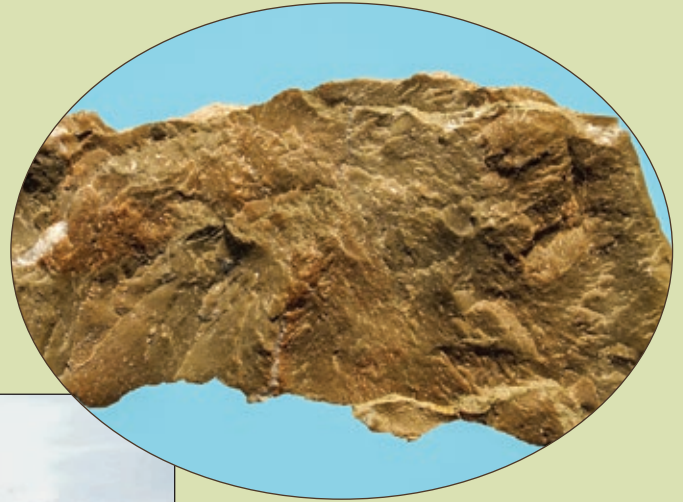
Do tohoto lomu byli v letech 1949-1953 posíláni političtí vězni, zesláblí hladověním a fyzickými útrapami ve vyšetřovací a soudní vazbě, trvajících často déle než jeden rok. Tady byli nuceni pracovat za nelidských podmínek, denně trestáni za nesplnění vysokých pracovních norem. Sankce za nesplnění zhoršovaly jejich stav až k naprostému vyčerpání. Cesta z tohoto pekla vedla s vysokými horečkami či vážným zraněním přes pankráckou vězeňskou nemocnici. Lomem prošlo během pěti let víc než 1000 vězňů...

NETOPÝŘI – SKUTEČNÍ PÁNI V LABYRINTU PODZEMNÍCH CHODEB

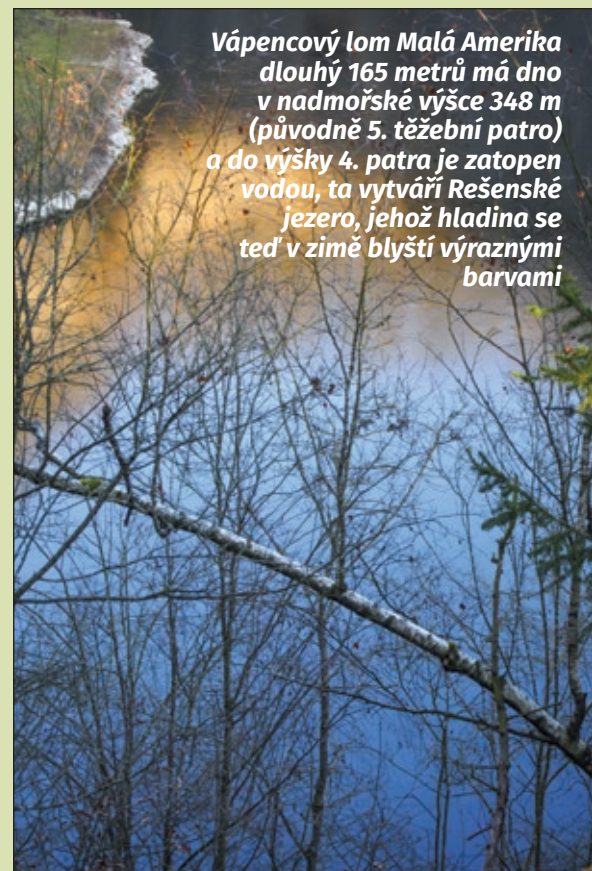
Šlapeme dalšího půldruhého kilometru k neméně působivému lomu Malá Amerika, těžaři nazývanému Školka, kde po ukončení dobývání roku 1958 vzniklo efektní lomové jezero (v něm se „prohánějí“ raci bahenní, ale skrze průsvitnou vodu spatříme i nějakého toho kapříka), a konečně převládlo období ochrany přírody!

I tady těžební činností vznikl rozsáhlý labyrint podzemních chodeb se stovkami netopýřů a vrápenců. Jenže my sem raději na jaře chodíme obdivovat parádně žlutoučkou *tařici skalní* či bílé květy *rozchodníku*.

Ale teď už pomaširujeme domů, zásobeni příštími vzpomínkami, s vědomím, že jsme dnes viděli a dozvěděli se zase něco nového. Žlutá nás dovede k letitému *Dubu sedmi bratří*, a podhradím Karlštejna, už po silnici, to máme slabou půlhodinku na vlak jedoucí z Berouna a ten už ví, že nám má otevřít v Dobřichovicích.

Vápenec z lomu Malá Amerika
(Foto: Richi 63)

Vápencový lom Malá Amerika dlouhý 165 metrů má dno v nadmořské výšce 348 m (původně 5. těžební patro) a do výšky 4. patra je zatopen vodou, ta vytváří Rešené jezero, jehož hladina se teď v zimě blyští výraznými barvami

Půvabný je lom Malá Amerika přezdívaný Nákladový nebo taky Rešna i na jaře, když tu kvetou skalničky a dole se nezřídka mrskají kapři

Přestože jsou letošní Velikonoce v dubnu, myslíme už teď, kde nařežeme pruty na pomlázku

JARO SI ZAVOLÁME UŽ V ÚNORU

V zahradě či jen na zahrádce řežeme a likvidujeme pozůstatky loňských chorob a škůdců: větévky angreštů s konci zkroucenými od padlí, broskvoňové s pozůstatky kadeřavosti, hnízda housenek v korunách jabloní....

Zdeněk Lebl

Foto: autor

BUDEME ZMLAZOVAT?

Pokud jsme už rozhodnutí, který strom chceme zmladit, pustíme se do toho. Ale raději v době, kdy moc nemrzne. Čím dříve začneme, tím mohutnější bude zmlazení. A při prořezávce v období těsně před květem uvidíme, že na stromě narostlo velké množství nových větví. Růst poněkud omezíme jak tím, že odřezáváme větve, ve kterých je míza, tak tím, že ponecháváme na stromě kvetoucí (plodící) větve. Ale nepředbíhejme...

RYBÍZŮM ŘEZ V ÚNORU NEVADÍ

Pokud neřežeme dospělé stromy, může přijít na řadu udržovací řez rybízů, angreštů, peckovin, rovněž řez roubů.

(Pravidlo u rybízů): černý plodí na mladém dřevě, necháváme proto výhony bez seřezávání do tří až čtyř let. Pokud se s řezem opozdíme, nesmí to být v době, když narostou poupata!

Červené a bílé rybízy plodí dobře i na starším dřevě, takže je vyřezáváme až pátý rok po výsadbě.

NENÍ-LI NAMRZNUTO, KLIDNĚ VYSAZUJEME

Jestli máme založené keře, které jsme ještě nevyasadili do konce roku a nemrzne, klidně je můžeme dát na trvalé stanoviště. Zakoření při teplotě půdy 5 °C a na jaře budou připravené na rašení.

Probíráme keře lísek, stejně jako okrasné keře. K rododendronům a dalším stálezeleným keřům – pokud napadl, poctivě nahrnujeme sněh, nebo je můžeme zalít. Nezapomeňme, že stálezelené dřeviny jsou i jehličnany!

MÁME V ZAHRADĚ PAŘENIŠTĚ?

Nemusíme mít přímo skleníky, a přesto si vytopíme prostor pro pěstování velmi rané zeleniny. Pařeniště je „díra do země“ hluboká 30 až 50 cm, která má nad povrchem dřevěný rám ze silných prken nebo betonových desek (cca 5 cm tloušťka, 20–30 cm výška) a je překry-

Takovéhle pařeniště a vytápěný skleníky už zaručí solidní zásobu jarních vitaminů!

ta rámem se skly. Rozměr pařeniště, které nám bude fungovat, by měl být nejméně 120 x 200 cm. Menší více a rychleji chladne.

Pokud jsme do jámy už v lednu nenastlali střídavě vrstvu slámy, čerstvého hnoje (nejvíc hřeje koňský od říteckých koňarů), vždy 10 cm výšky, udělejme to prostě teď. Po naplnění po úroveň země se pařeniště prolíje teplou vodou, přikryje sklem a nechá „pracovat“. Hnůj se díky bakteriím zahřívá a vyhřívá prostor pod sklem. Za 14 dnů přidáme na hnůj vrstvu cca 10 cm substrátu a když se zahřeje, můžeme sázet saláty.

Při mrazu zakryjeme sklo „dekou“ – rohoží, vyřazeným kusem koberce... Při teplém počasí ovšem musíme větrat.

Pokud nemrzne a nesněží, v pohodě můžeme sázet stromky i keře rybízů či angreštů

Platí, že teplé pařeniště má vrstvu hnoje a slámy vysokou asi 50 cm, poloteplé 30–40 cm, studenému stačí 20 cm. Takový „pařník“ se často plní 30–40 cm vrstvou listí, které jsme nevyhodili do kontejneru, protože tady najde skvělé uplatnění, neboť nám díky němu přibude nezastupitelná kompostová hmota.

Teplé pařeniště se zakládá v lednu a teď v únoru a je ideální na salát a košťalovou zeleninu.

Poloteplému pak stačí, když ho založíme ještě v březnu. Nejlépe je v něm vysetým letničkám.

A konečně studené pařeniště je univerzální pro všechny dubnové výsevy.

Po první pařeništní sklizni do něj vysazujeme okurky, (zkusme melouny), dýně, papriky, rajčata, celer, letní pór... Taky hrách na velmi, velmi jemné lusky!

POZOR NA PŘEHŘÁTÍ!

Koňský hnůj hřeje až až a rychle, takže teplotu uvnitř musíme hlídat a – větrat, bude-li třeba. Počítejme s tím, že zpočátku vybíhá i na 50 °C) a podle počasí vydrží teplé 3 měsíce.

Založíme-li pařeniště na podzim suchým listím, v únoru ho teplou vodou a ušlapáním aktivizujeme, bude hřát při cca 20 °C půl roku.

A JEŠTĚ PÁREK PODSTATNÝCH FÍGLŮ

Salát se sází téměř pod sklo, košťaloviny (kedlubny a květák mají zpočátku mezeru od skla cca 20 až 25 cm. Hnůj se totiž silně sléhá a „ztrácí se“.

Pařeništátko i „foliák“ umožní vysévat, vysazovat i sklízet ranou zeleninu mnohem dříve než z volných záhonů

Že bída a hlad jsou nejlepší kuchaři, se vědělo hodně dávno před tím, než se objevila jména televizních celebrit připoutaných k plotnám, pánvím a troubám a kouzlicích superspeciality, jaké doma stejně nikdo nevaří, takže nejde o nic jiného než o prachobyčejnou show. Smysl má uklohnit si jídlo, na které máme schopnosti, suroviny a chuť. A to bez shánění všech těch jidášových uší, mořských řas, nevyslovitelných ochucovadel...

Z rodu prostých a nenáročných, nicméně chuťově překvapivých jídel je granátýmarš, známější pod počestěným názvem **grenadýr**.

Pro tohle pojmenování se musíme ohlédnout trochu do historie. Takže kde se ten granadýr, grenadýrský pochod, granadýrmarš vlastně vzal?

Původem maďarský pokrm *Gránátas kocka* se vaří od napoleonských válek. V rakouské armádě byly velké problémy se zásobováním. I stalo se, že jednou měli kuchaři k dispozici jen sušené těstoviny, něco brambor a cibuli. A z toho mála bylo zapotřebí připravit jídlo pro unavené vojáky. Takže uvařili brambory a těstoviny a smíchali je s pořádnou kupou osmahnuté cibule. Maďaři, kteří tehdy sloužili v rakouské císařské armádě, si přispávali do misek ještě mletou papriku,

čímž pokrm dostal pěknou barvu, byl chutnější a vonavější.

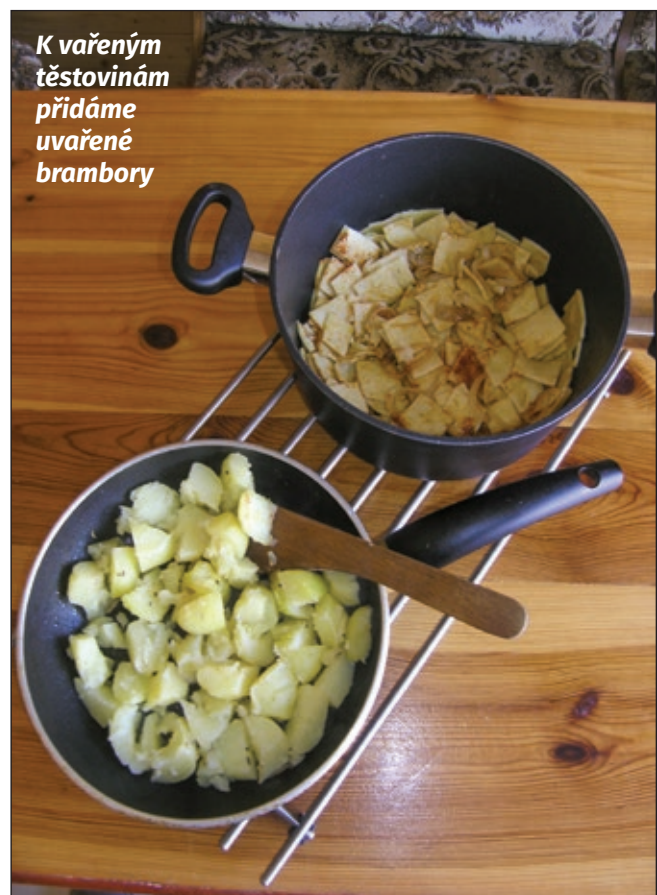
Z nouze zrozený recept pak přecházel z generace na generaci. V Maďarsku i sousedních zemích je pořád oblíbený. Zkusme se překvapit i my!

PŘIPRAVÍME SI:

5 menších brambor, můžeme použít i hotové těstoviny (asi ½ balíčku), ale čerstvě připravené fleky chutnají mnohem, mnohem líp, 1 velkou cibuli, sádlo, 2 lžičky mleté papriky, 2 vejce, trochu hrubé mouky a maličko vody.

Připravíme si výchozí suroviny

K vařeným těstovinám přidáme uvažené brambory

A jdeme na to:

Dál už to jde jako po másle, v našem případě po sádle. Z vajec, hrubé mouky a trošky vody uděláme tužší těsto. Vyválíme plát a rádlem nebo ostrým nožem nakrájíme fleky asi 2 x 2 cm a uvaříme je.

V druhém hrnci uvaříme důkladně umyté brambory ve slupce. Mezitím v kastrolu necháme na sádle zesklivatět silnější kolečka cibule. Přisypeme fleky a promícháme s mletou paprikou. Nakonec přidáme na kousky nakrájené brambory a důkladně zamícháme. Jako vitaminovou přílohu zvolíme zeleninový salát či kvašené zelí, které zejména v této době chutná snad úplně nejvíc.

Výroba domácích fleků může začít „z fleku“...

Inspirace je právo kuchaře – i toho příležitostného

V rozličných receptech se dozvíme, že někdo **nedává papriku, ale stejně jako my nejčastěji velké množství kmínu**. Jiný vylepší pokrm slaninou, klobásou, strouhaným sýrem či žampiony, ale to už je o něčem jiném. Zkrátka fantazii se ani v tomto případě meze nekladou.

Zdeněk Lebl
Foto: autor

Pokrm přizdobíme pažitkou a podáváme

RYCHLÉ RADY PRO PŘÍPAD NOUZE

Už jsme na odchodu z domu a zjistíme, že ...

Prosvítající odřená místa na černé obuvi jsou okamžitě pryč, když je přetřeme vypotřebovanou řasenkou. Pokud už ji nelze využít k naličení, nemusí proto ihned skončit v koši, ještě se hodí.

Natrženou kapsu, odchlípnuté podsazení a podobné zradky vyřeší šetrné a neviditelné umístění zavíracího špendlíku (sichrhajcky). V různých velikostech by měl být vždy při ruce. Je to skvělý vynález, na který dnes zapomínáme. Zachrání nás i v okamžiku, kdy vezme za své zapínání sukně či kalhot.

Nevíme, kde se vzaly, ale na plášti nebo svetru jsou viditelné stopy bláta nebo omítky. Pokud je postižené místo suché, přejedeme je rovněž suchou houbičkou na nádobí. Na rychlé odstranění vlasů a chlupů zvířecích miláčků vezmeme naopak houbičku mírně navlhčenou.

Knoflík hrozící upadnutím ještě chvíli vydrží, obtočíme-li jeho krček pevně nití. (red)

POMŮCKA: ASY, PUN	TVRDÝ BONBON	MALÁ EVA	ČESKÉ MĚSTO	LEPIDLO		SKLOUZ- NOUTI	BIOGRAFY	STARO- ŘÍMSKÉ MINCE	SPZ LITO- MĚŘIC	HRŮZNÁ		RYCHLÝ BĚH	KRUTÁ	3. DÍL TAJENKY	ŽLUTO- HNĚDÁ HLINKA
MADRIDSKÝ SPORTOVNÍ KLUB					SEVERSKÝ LIDOVÝ PĚVEC						ZVYKLOST				
2. DÍL TAJENKY											MĚKKÝŠI				
INICIÁLY PÍSNÍČ- KÁŘE KRYLA			ROUŠKY						MLADÉ STRAKY						
			ZBABĚLEC						CHUMÁČE ROSTLIN						
NĚMEC				KÓD ANT- ARKTIDY				SEDMÁ VELMOC					MPZ TUNISKA		
				POLNÍ MÍRY				POLIBEK					ITALSKÁ DÁMA		
	ODSTRA- NOVÁNÍ VĚTVÍ	MISTRŮ POPRAVCŮ	1. DÍL TAJENKY				PŘEDTÍM					PÁR			
							REVOLVER					OBUV			
HUDEBNÍ DRAMA- TICKÁ DÍLA						NEÚPLNÁ						SOSNOVÝ LES			VODNÍ TVOROVÉ
						POTÉ						AMERICKÝ KEŘ			
CÍRKEVNÍ OBRÁDY					ČÁSTI OBLIČEJŮ					PROTI- POHYB					
					BALZAKŮV HRDINA					TOUŠE					
ŽENSKÉ JMÉNO				ANTILOPA					POVLAKY						
				DIAGRAM					ŠUMIVÉ VÍNO						
NÁZEV ZNAČKY SÍRY			ČESKÝ ZPĚVÁK					VADY DŘEVA						PŘED- LOŽKA	
			ALŽÍRSKÝ PŘÍSTAV					ANEKDOTA						ČESKÝ ZPĚVÁK	
ZRUŠENÍ POLOŽKY							ŽEMLOVKA	V				V JAKÝ ČAS			
							ROZRÝVAT PLUHEM					LIBUŠINA SESTRA			
NÁSYP Z KAMENÍ						ŠKRABKY NA PLUHY		T				OKRASNÝ KAPR			ZLOMKY
						MALÝ NÁBOJ						KAŠE			
	CITO- SLOVCE NAFNUTÍ				ANGLIČAN			I			HORKO				
	ÚMLUVA				POVÍVAT						SOUHRN VKLADŮ DO HRY				
KARTA- GINEC				ZÁHYB LÁTKY				P		OBCHODNÍ ČINNOST					
				ÚPĚNÍ						VELKÁ NÁDOBA					
JAKMILE			BAVLNĚNÁ TKANINA					DRUH LEMURA						INICIÁLY HERCE MARVANA	
			OPAL					JMÉNO MEDŘICKÉ						HOŘETI	
KŘOVINÁŘ							EXISTUJÍCÍ						HAFANI		
							GRAFIT						ZÁKRSEK		
TRÁPIT						CISTERNA						DRUH JAVORU			
						JAPONSKÝ ODĚV						KUČERA			
	SLONÍ ZUB				MALÁ ŠELMA						OBCHODY				
	KRUTO- VLÁDA				VLÁDCE						MNOŽSTVÍ				
SLOSO- VÁNÍ				PIGMEN- TOVÁ SKVRNA					NÁSTRAHA					PĚKNÝ DOMEK	NAPADENÍ
				PSICE					REZAVÉ ČERVENÉ BARVIVO						
LATINSKY „A“			POVĚST					VRH					JMÉNO ZPĚVAČKY BITTOVÉ		
			ŠACHOVÁ PORÁŽKA					ŘÍMSKÝCH 1105					PULZ		
ČÁST TĚLA							VYDÁVAT HLAS JAKO KOZA						ANGLICKÝ „ONO“		
							EVROPAN						ZNAČKA KRYPTONU		
BIBLICKÁ OSOBA					4. DÍL TAJENKY										
SETNINA					OTRHAT							PRIMITIVNÍ ZBRÁNĚ			

POMŮČKA: IONON OTT, PERM SLAJD	OVOČNÁ ZAVÁ- ŘENINA	RYCHLÉ TANCE	OSOBNÍ ZÁJMENO	NÁDECH		ZBYTKY PO HOŘENÍ	OFOUK- NUTÍ	LETMÝ DOTEK MÍČE	PŘEDLOŽKA S 2. PÁDEM	ČESKÝ HOUSLISTA		MĚŘÍTKA	DOMÁCKY EDUARD	VODO- VÁHA	VELITEL KOZAKŮ	
VELKÝ STEPNÍ PTÁK					ŘÍČKA						TLAČENICE					
					ŠPLHAVÝ PTÁK						SPOUSTA					
7. DÍL TAJENKY																
CITO- SLOVCE RADOSTI			LAPACÍ ZAŘÍZENÍ						TUNELÁŘ							
			MAĎAR- SKÉ VÍNO						ZADNÍ ČÁST HLAVY							
HOD				TENHLE				TAK					NÁZEV ZNAČKY METRU			
				POSCHODÍ				KONČINA					CHYBA			
	UZENINA	ZNAČKA AUT					HERNIE					DOMÁCKY OLGA				
		UCHAZEČ					ZNOVU					ZÁVODNÍ VESLICE				
PSOVITÁ ŠELMA						VLASTNÍ DRAVÝM PTÁKŮM					HÁJOVÁ BYLINA					
						RÁNA					OBILNINA					
OZNÁMIT					PŘÍTOK LABE				NÁSTROJE ŽENCŮ					JITŘENKA	ROZSÁHLÁ BÁSEŇ	
					SNÍŽENÝ TÓN				TERPENIC- KÁ LÁTKA							
3. DÍL TAJENKY										4. DÍL TAJENKY						
										DOUŠEK						
ZNAČKA KILOPONDU			DRUH PCHÁČE					OLIVOVNÍK (botanicky)					PRIMÁT			
			OBYVATEL ARABIE					ANEKDOTA					BÁL			
KÓD ANT- ARKTIDY				POLNÍ MÍRA			VKLAD		V			KVŮLI				
				ZNAČKA HLINÍKU			OPUŠTĚNÁ					SPZ KOLÍNA				
	NEČAS	ANTOUŠEK				SPLYNUTÍ ŘEK						KVĚTEN- STVÍ TRAV				
		BIŘIC				PTÁK BAHŇÁK						ČIVA				
ČESKÝ HEREC					ÁBELŮV BRATR						BIBLICKÁ OSOBA			ŠATY	DOLOVAT	
					KAPROVITÁ RYBA						AMERICKÝ HEREC					
TENISOVÝ ÚDER				DAREBÁK					P			RIVAL				
				RUSKÁ VESNICE						SPZ PEL- HRIMOVA			MENŠÍ NÁDOBA			
CITO- SLOVCE OBDIVU			MOC					ČÁST PRVOHOR					NĚMECKY „TY“			
			NETEŘE					ODVETA					DOMÁCKY DOROTA			
5. DÍL TAJENKY									6. DÍL TAJENKY							
									TVRDÝ BONBON							
VÝZVA					ZAKRSLÝ STROM							VÝR				
					DRUH JELENA							ČESKÝ BÁSNÍK				
	POJÍZDNÉ SEDÁTKO VESLAŘE	DOMÁCKY TOMÁŠ				ČESKÝ PŘÁVNÍK					SKRÝŠE (básnický)					
		ZPĚVNÝ PTÁK				ČÁST PAŽE					OBLÁ TAŠKA					
LYŽE				MOŘSKÝ PTÁK						ZUBNÍ POVLAK				SLADKO- VODNÍ RYBA	ZNAČKA LIMONÁD	
				LIBUŠIN OTEC						SPZ KLADNA						
POPĚVEK			TERÉNNÍ ZÁVOD					HAVRANÍ SKŘEK					NĚMECKY „ÚRAD“			
			SMYČKY					SOLMIZAČ. SLABIKA					DOMÁCKY IZABELA			
LYŽAŘSKÁ VĚTROVKA								MOŘSKÉ RYBY					JO			
								DESKOVÁ HRA					INICIÁLY ZÁTOPKOVÉ			
1. DÍL TAJENKY										2. DÍL TAJENKY						
SAŇ					TRINITRO- TOLUEN					LIDOVÁ POVĚST						

Srba Servis e-shop

Nové nebo ojeté auto snadno a rychle
z pohodlí vašeho domova

Je to jednoduché

1

Vyberte si a objednejte vůz na našem e-shopu

ESHOP.SRBA.CZ

2

Po vyřízení platby Vám vůz dovezeme **zdarma** po celé ČR

3

A Vy můžete zvesela jezdit

